

Partnerschapskaart

Wat kun je ermee?

Concretiseren van de samenwerking tussen partners die een netwerksamenwerking aangaan.

Wat levert het concreet op?

De ingrediënten voor een samenwerkingsovereenkomst of convenant.

Wanneer in te zetten?

Wanneer je met andere partijen een samenwerkingsrelatie wilt aangaan. Dit kan zowel binnen een organisatie of in een samenwerking tussen organisaties of met burgers.

Met wie doe je het?

Alle partners, of vertegenwoordigers daarvan, die een samenwerkingsrelatie aangaan. Dit kunnen professionals, bestuurders en burgers zijn. Het is wel van belang dat deze personen, of diegenen aan wie zij rapporteren, voldoende zeggenschap en commitment hebben om te besluiten over de samenwerking.

Hoe gaat het in zijn werk?

In het partnerschapsmodel werk je toe naar een samenwerking tussen professionals en burgers als gelijkwaardige partners. De partnerschapskaart vul je van *rechts* naar *links* door met een (gemengde) groep deelnemers in 5 stappen vragen te beantwoorden over waarden, relaties, handelen, condities en acties:

- Stap 1 (waarden): stel samen vast wanneer je de samenwerking als geslaagd ziet en welk succes je samen wilt behalen;
- Stap 2 (relaties): welke procesafspraken maak je over kennisdeling, besluitvorming, behouden van eigen kracht en het eigenaarschap van de resultaten;
- Stap 3 (handelen): wat zijn ieders vaardigheden en rollen, hoe betrek je anderen en ga je communiceren;
- Stap 4 (condities): welke voorwaarden en middelen zijn nodig om aan de slag te gaan en om de relaties te onderhouden;
- Stap 5 (acties): welke (eerste) acties gaan jij en jouw partners concreet doen en wat vraag je anderen te doen?

Benodigheden

Kennis

Er is geen specifieke kennis vereist

Vaardigheden

Voor deelnemers een houding die 'dialogisch werken' mogelijk maakt en samengevat is in 5 geboden:

1. Je bent welkom mee te doen als je vindt dat het je aangaat.
2. Aanwezigheid alleen is dan niet genoeg. Je dient actief deel te nemen.
3. Je brengt eigen ideeën in, en helpt anderen hun ideeën in te brengen.
4. Je accepteert dat anderen betere argumenten kunnen hebben.
5. Je streeft naar overeenstemming die de basis vormt voor praktische acties.

Voor de **basishouding van de facilitator** (begeleider):

- Vraag om verduidelijking als je vermoedt dat zaken onduidelijk zijn;
- Stimuleer dat men de Partnerschapskaart zo concreet mogelijk invult;
- Zorg dat jouw commentaar opbouwend is;
- Bewaak de (psychologische) veiligheid: sta niet toe dat mensen geagiteerd of cynisch naar elkaar reageren;
- Respecteer de mening van de deelnemer;
- Vermijd een veroordelende sfeer;

- Stimuleer de dialoog (luisteren naar elkaar) en vermijd discussie (elkaar overtuigen);
- Als er teveel emotie bij komt kijken: probeer de emotie te neutraliseren;
- Positief labelen van gedrag: boosheid van een deelnemer weerspiegelt juist betrokkenheid;
- Zorg ervoor dat iedereen actief bij de oefeningen betrokken is;
- Wees ondersteunend en houd je inhoudelijk zo mogelijk afzijdig.

Tijd

Eigenmaken van instrument:	1 uur
Vorbereiding:	0,5 uur
Uitvoering:	1 – 4 uur
Nazorg:	1 uur

Materiaal

- 2 Partnerschapskaarten (als invulvel) uitgeprint op A3 formaat of groter
- Optioneel: beamer + projectiescherm + laptop (met Powerpoint slide van Partnerschapskaart)
- Optioneel: uitprinten van “Vijf geboden voor democratische dialoog”
- Optioneel: 1 flipover met A0-vellen

Locatie

- Standaard vergaderruimte (voldoende groot om deelnemers te herbergen)

Geld

- Arbeidstijd van diegenen met wie je de partnerschapskaart maakt.

Tips

Houd bij alle stappen in de gaten dat:

- Het gaat om **dialoog**
- Het gaat om **wederkerigheid**
- Deelnemers elkaar **helpen om actief deel te nemen**
- Verschillende partners kunnen best verschillende waarden hebben. De vraag is hoe creëer je een win-win situatie.

Relatie met andere instrumenten

De methodiek Partnerschapsmodel heeft raakvlakken met zogeheten *Value Mapping*-methoden.

Opmerkingen van ontwikkelaars

- Dit is een volledig uitontwikkeld, al jaren toegepast instrument.
- Eventueel kan ook worden gekozen voor een opbouw over verschillende sessies. Waarbij eerst de partners in eigen groep het model invullen (homogene bijeenkomsten). Vervolgens gaan ze in dialoog met elkaar over de verschillen en overeenkomsten om van daaruit tot een gezamenlijk model te komen (heterogene bijeenkomst).

Achtergrond informatie

- **Bron:** De methodiek is ontwikkeld door Jansen, Wilbrink, Baur, en De Wit (2012) in het project Krachtig Cliëntperspectief van CSO/Zorgbelang in het kader van het NPO. De methodiek is gebaseerd op het beschrijvend conceptueel model van Hook (2006) over cliëntparticipatie in de zorg. Het conceptueel model van Hook is in feite het resultaat van een literatuurstudie naar samenwerkingen tussen klinisch professionals en patiënten. Door de conceptuele categorieën uit dat model aan te passen naar een praktisch toepasbaar invulmodel is de betreffende werkvorm verkregen.
- **Literatuur:** Hook, M.L. (2006). Partnering with patients: a concept ready for action. *Journal of Advanced Nursing*, 56, 133-143.

TOOLBOX

- Jansen, E., Wilbrink, N., De Wit, M., & Baur, V. (2012). Participatie als partnerschap: Krachtig Cliëntperspectief in het NPO. Projectrapportage, ZonMW.
- Referentie/contact persoon: Dr. Erik Jansen, associate lector HAN-sociaal, Erik.Jansen@han.nl

Tags/trefwoorden

partnerschapskaart, samenwerking, netwerk, relaties, partners, convenant, samenwerkingsovereenkomst, dialogisch werken

Downloads

- Partnerschapskaart (invulvel)
- Werkwijze partnerschapskaart
- Partnerschapskaart (Powerpoint)
- Voorbeeld draaiboek workshop Partnerschapskaart
- 5 Geboden van de dialoog

Invulkaart Partnerschap v2.0

versie ingevuld door _____

acties	+	voorwaarden	+	samenwerking	=	succes
Wat ga ik doen? • • •		Wat vragen we van mensen? • aan waarden? • aan procesvaardigheid? • aan inhoudscompetentie? • aan reflectie/introspectie? •		Wat moeten we kunnen? (en vanuit welke rol) • • •		Hoe gaan we kennis delen? • •
Wat gaan we doen? • • •		Wat vragen we van de omgeving? • aan veiligheid? • aan tijd? • aan ondersteuning? • aan verbanden? •		Hoe communiceren we? • • •		Hoe gaan we zeggenschap delen? • •
Wat vragen we aan anderen om te doen? • • •				Hoe blijft ieder in eigen kracht? • •		Ik vindgeslaagd als
				Hoe betrekken we iedereen? • • •		Ik vindgeslaagd als
				Hoe? • •		Ik vindgeslaagd als
				Hoe beslissen we samen? • •		Ik vindgeslaagd als
				Hoe? •		Ik vindgeslaagd als
Stap 5		Stap 4		Stap 3		Stap 2
ACTIES		CONDITIES		HANDELEN		RELATIES
						Stap 1
						WAARDEN

Vijf geboden voor Democratische Dialoog

(naar Gustavsen, 1992, in Heller, 2003)

1. **Je bent welkom mee te doen** als je vindt dat het je aangaat.
2. Aanwezigheid alleen is dan niet genoeg. **Je dient actief deel te nemen.**
3. Je brengt **eigen ideeën in**, en **helpt anderen hun ideeën in te brengen.**
4. Je **accepteert** dat anderen **betere argumenten kunnen hebben.**
5. Je streeft naar **overeenstemming** die de basis vormt **voor praktische actie**

Voorbeeld draaiboek van een workshop partnerschapskaart

Vorbereiding

- Draai een of meer Partnerschapskaarten uit, op A3 formaat of groter.
- (Optioneel) Plaats een lege (Powerpoint) versie van de Partnerschapskaart op een beamer om in te vullen tijdens de plenaire bespreking.

Programma

	Opening en uitleg
10 min.	Welkom en introductie werkwijze door facilitator (begeleider): - Uitleg werkwijze invulkaart partnerschap - 5 geboden voor democratische dialoog
45 min.	Opdracht 1: Stap 1 van invulkaart → subgroepen (haal mensen van hetzelfde netwerk uit elkaar) - Instructie: "Ga met elkaar in gesprek rondom de vraag wanneer de samenwerking voor jullie geslaagd is. Ga daarbij uit van de ideale situatie, je wensdroom, los van de werkelijke situatie of van beren op de weg." - Iemand noteert dit op het invulblad. <i>Invullen rechterkolom Invulkaart (Stap 1) door facilitator</i>
15-30 min	Tussentijdse terugkoppeling (plenair): Welke waarden worden genoemd?
60 min	Opdracht 2: Stappen 2, 3, en 4 van invulmodel → Subgroepen (haal mensen uit hetzelfde team/dezelfde organisatie uit elkaar) - Ga uit van de plenair genoemde waarden - Bedenk hoe in het licht van die waarden jouw ideale samenwerking met burgers en professionals eruit ziet. - Benoem wat er moet gebeuren om dat tot stand te brengen door respectievelijk 2, 3, en 4 in te vullen. - Tip: Laat je inspireren door documenten, instrumenten, procedures, etc. maar ook competenties van specifieke personen die je helpen binnen je eigen netwerk. <i>Invullen overige kolommen invulkaart</i>
15 min	Pauze
30-45 min	Plenair bespreken van de bevindingen van de groepen Stap voor stap worden de verschillende blokken uit het schema besproken Gezamenlijk invullen van Stap 5 van invulmodel (PS. Dit kan ook in een subgroepssronde)
30-45 min	Gezamenlijk opstellen definitieve versie Samenwerkingsmodel Plenair wordt besloten wat er in de blokjes van de definitieve versie moet komen te staan.

NB: Tijdsaanduidingen zijn indicatief, uitgaande van een ter beschikking staand dagdeel

Nazorg

Uitwerken partnerschapskaart en eventueel omzetten naar een tekst voor een samenwerkingsovereenkomst of convenant.

Instructie facilitators (begeleiders) van subgroepen

- Het gaat om het inhoudelijke gesprek, maar er moet wel naar concrete stellingen of beweringen toe worden gewerkt. De vraag die daarbij helpt is: *Hoe gaan we dit nu op de kaart invullen?*
- Let op dat deelnemers zich niet verliezen in of blijven hangen bij specifieke zaken uit het eigen netwerk, maar dat toegewerkt wordt naar algemene kenmerken of uitspraken. Dit kun je doen door te vragen: *Hoe zou het specifieke vertaald kunnen worden naar een ander netwerk?*

Werkwijze Partnerschapkaart

Met de partnerschapkaart wordt systematisch toegewerkt naar een gelijkwaardige samenwerking tussen professionals, beleidsmakers en burgers als partners. Om die gelijkwaardige samenwerking op gang te brengen gebruiken we de dialoog als hefboom. Het eindresultaat van de werkvorm leent zich uitstekend voor een dialogische en interactieve voorbereiding van een samenwerkingsovereenkomst of convenant. Betrokken partners vullen de kaart samen in. Eventueel kunnen eerst de partners van de 'eigen' groep het model invullen (homogene bijeenkomst) en vervolgens in dialoog gaan met elkaar over de verschillen en overeenkomsten om van daaruit tot een gezamenlijk model te komen (heterogene bijeenkomst).

De werkvorm bestaat uit 5 stappen, waarbij je van *rechts* naar *links* de partnerschapkaart invult met een (gemengde) groep deelnemers. Er wordt naar gestreefd om eerst overeenstemming te bereiken over welke **waarden** je stelt, en wanneer je over succesvolle samenwerking kunt spreken. Zodra je deze waarden hebt bepaald kun je gaan bepalen hoe je daarin samenwerkt in termen van de onderlinge **relaties** en de eisen die daarvoor gesteld worden aan het **handelen** en de vaardigheden van de partners. Vervolgens zul je ook moeten formuleren welke **voorwaarden** er worden gesteld om het vereiste handelen te kunnen uitvoeren en om de relaties te onderhouden. Tot slot benoem je de **acties** die worden genomen die samen met de voorwaarden en samenwerking gaan leiden tot succes. Houd bij alle stappen in de gaten dat:

- het om een **dialoog** gaat
- het om **wederkerigheid** gaat;
- deelnemers elkaar **helpen om actief deel te nemen**;
- verschillende partners best verschillende waarden kunnen hebben. De vraag is: hoe creëer je een win-win situatie?

Instructie

Voorbereiding:

- Invulvellen van de partnerschapkaart meenemen op A3-formaat of groter (zie volgende pagina);
- Lege versie van de partnerschapkaart in Powerpoint meenemen om in te vullen tijdens de plenaire bespreking;
- Een facilitator benoemen;
- Eventueel als er geen gemengde groep is (professionals, burgers, beleidsmakers, etc.): een rolverdeling maken onder de deelnemers.

NB: Tijdsaanduidingen zijn indicatief, uitgaande van een ter beschikking staand dagdeel

Stap 1 (15 minuten)

Opening en uitleg. Verwelkom de aanwezigen en leg uit dat we in dialoog gaan werken met de partnerschapkaart

Stap 2 (45 minuten)

Maak subgroepen, het liefst zo dat iedereen uit eenzelfde netwerk gesplitst is. Ga met elkaar in gesprek rondom de vraag wanneer X (het doel, bijvoorbeeld de gebiedsontwikkeling) voor jullie geslaagd is (rechterkolom van de partnerschapkaart). Ga daarbij uit van de ideale situatie, je wensdroom, los van de werkelijke situatie of van beren op de weg. Noteer dit op de kaart.

Stap 3 (15-30 minuten)

Tussentijdse terugkoppeling (plenair): Welke waarden worden genoemd?

De facilitator vult de rechterkolom van de partnerschapkaart in op het scherm (Powerpoint).

Stap 4 (60 minuten)

Ga weer uit elkaar in subgroepen en vul stappen 2, 3, 4 en 5 op de partnerschapkaart in. Daarbij ga je uit van de plenair genoemde waarden.

Let op dat de deelnemers zich niet verliezen in of blijven hangen bij specifieke zaken uit het eigen netwerk, maar dat toegewerkt wordt naar algemene kenmerken of uitspraken. Dit kun je doen door te vragen: *hoe zou het specifieke vertaald kunnen worden naar een ander netwerk?*

Bedenk hoe in het licht van die waarden je ideale samenwerking met burgers en professionals eruit ziet. Benoem wat er moet gebeuren om dat tot stand te brengen door de volgende stappen in te vullen. Laat je inspireren door documenten, instrumenten, procedures, etcetera. Ook competenties van specifieke personen die je helpen binnen je eigen netwerk kunnen inspirerend werken.

Stap 5 (30-45 minuten)

Plenair bespreken van de bevindingen van de groepen. Stap voor stap worden de verschillende blokken uit het schema besproken. *De facilitator vult de overige kolommen van de partnerschapkaart in op het scherm (Powerpoint).*

Gezamenlijk vaststellen van definitieve versie: het samenwerkingsmodel.

Stap 6: follow-up

Uitwerken van het samenwerkingsmodel en eventueel omzetten naar een tekst voor een samenwerkingsovereenkomst of convenant.

Leeropbrengsten

- Inzicht in de principes van cocreatie en wat dit betekent voor je werk en rol als professional.
- Kennis van waarderend organiseren, dialoog, en hoe je dit kunt gebruiken om het zelforganiserend vermogen van mensen effectief aan te spreken.
- Ervaren van het maken én delen van kennis met andere (burger)partijen.
- Een concreet actieplan waarmee je direct in je eigen praktijk aan de slag kunt.